

Károsítóhelyzet alakulása, növényvédelmi előrejelzés

Zala vármegye, 2024.05.27-2024.06.03.

Időjárás:

A múlt héten folytatódott a mérsékelt meleg, csapadékos időjárás a megyében. Csapadék 3-6 nap hullott, nagyon változó mennyiségben, 12-45 mm között. A nagyobb mennyiség ezúttal is a vármegye nyugati, délnyugati tájain esett. Gócszerűen újabb jégverés is előfordult, borsó nagyságú darabokkal, általában esővel együtt. A jégverés nyomán legfeljebb felületi sérülés alakult ki.

A hőmérséklet hasonló volt a múlt hetihez, éjszaka csökkent csak kismértékben. A minimum 8,2-15,6 fok, maximum: 21,35-26,5 fok (átlag: 14,7-21,0 °C).

A páratartalom mindvégig magas volt, átlagosan 70 % felett, de gyakran közelítette meg a 100 %-ot. A levélnedvesség időtartama 8-22 óra között alakult a csapadékos napok környezetében, tartósan magas volt.

ŐSZI BÚZA, ŐSZI ÁRPA

Növényfenológia: őszi árpa: viaszérés; őszi búza: tejes érés-viaszérés.

Károsítók:

A gabonafélékben a gombabetegségek felszaporodásának kedvezett az elmúlt időszak. A nagy mennyiségű eső következtében az állományok megdőltek, így a talajhoz közel kerülő levelek, kalászkok újabb fertőzéseknek lesznek kitéve a következő időszakban is (1. fotó).

1. fotó: Foltokban megdőlt búza állomány (2024.06.03.)

A rozsdabetegségek és a szeptóriás levélfoltosság következtében (korábbi fertőzés nyomán) a levelek nagy része károsodott, elszáradt. A **rozsdá** (új) tünetei a zászlós levélen és a kalászpelyvén jelenleg észlelési szintűek. A **szeptória** fellépése a három levélemeleten és a zászlós levélen is jelentős. A zászlós levélen közepes mértékű fertőzöttség tapasztalható míg az alsóbb levélemeleteken gyakran erős. A kalászon egyelőre észlelési szintű-gyenge mértékű

a szeptóriás betegség megjelenése. A lisztharmat fertőzöttség nagyon változó, egy-egy táblán észlelési szintű-gyenge mértékű a betegség a kalászkokon.

A kalászkokon megjelentek a **korompenész** tünetei, a fertőzöttség gyenge mértékű, de gyakori (2. fotó).

2. fotó: Korompenész fellépése búzán (2024.06.03.)

Várható a **kalászfuzáriózis** tüneteinek a megjelenése a csapadékos, párás időjárás miatt. Egy-egy esetben sejtethető a fertőzöttség de a vizsgált minták még inkubálás alatt vannak.

KUKORICA

Növényfenológia: 5-7 leveles (9 leveles)

A kukorica fejlődése a csapadékos, meleg időjárás miatt kissé felgyorsult, de nagyon heterogén fejlettségű állományok találhatóak a megyében.

Továbbra is aktuálisak a **posztemergens** gyomirtások a táblákon, a sok eső miatt azonban nehezen kivitelezhető.

Az esős időjárás ellenére a **kukoricamol**y rajzása folyamatos, még viszonylag alacsony egyedszámú (2-6 db imágó/fénycsapda/3 nap) a térségben. Észlelési szintű a levéltetvek megjelenése.

NAPRAFORGÓ

Növényfenológia: ~6 leveles állapot.

Napraforgóban a **levéltetvek** előfordulási gyakorisága csökkent, általában nem jelentős.

A csapadékos, párás időjárás miatt a **gombabetegségek** (szklerotínia, diaporte, foma, alternária) elleni első védekezésre fel kell készülni. Az alsó leveleken megjelentek az **alternáriás** betegség első tünetei.

Napraforgóban a **parlagfű** fejlettsége 2-6 leveles állapot között változik, tábla széleken viszont 10-12 leveles, akár 30-40 cm-es példányok is láthatók.

BURGONYA

Növényfenológia: intenzív oldalhajtás növekedés, virágzás kezdete, sorok záródása.

A burgonya állományokban (vetőgumótól és a területtől függően) számíthatunk a **baktériumos betegségek** tüneteinek gyakori megjelenésére.

A páras (gyakran 75 % feletti páratartalmú), csapadékos időjárás kedvez a **burgonyavész** fertőzésének, melyet a záródott lombotató állományok is elősegítenek. A jelenlegi hőmérsékleti értékek alapján, az inkubációs idő 5-7 nap. Azaz a permetezéseket, egy-egy esőzést követően rövid idő múlva (legfeljebb 5 nap múlva) meg kell kezdeni.

Jelenleg az alsó leveleken láthatóak már levélszéli sárgulásos-barnulásos tünetek, de a betegség egyelőre nem igazolható.

A **burgonyabogár** betelepítése, kártétele továbbra is góc-szerű, csupán egy-egy állományban jellemző. A táblák szemlézése és a kelő lárvák elleni védekezés javasolt.

CSONTHÉJASOK (KAJSZI, SZILVA, CSERESZNYE, MEGGY), ALMA, KÖRTE, DÍÓ

Növényfenológia:

Cseresznye, meggy: érés;

Kajszi: gyümölcs-növekedés-színeződés-érés kezdete;

Alma, körte: gyümölcsnövekedés;

Dió: gyümölcsfejlődés, növekedés (3-5 cm átmérőjű gyümölcsök).

Károsítók:

Almában a **varasodás** fertőzésveszélye a csapadékos napok miatt a múlt héten is jelentős volt. A gyakori esők miatt a tartós levélnedvesség állapot (8-22 óra) kedvez a konídiumok csírázásához. Nagyüzemi ültetvényekben továbbra is legfeljebb gyenge mértékű fertőzöttség tapasztalható, máshol erősebb, elsősorban a lombon. A gyümölcs varasodás fertőzöttség legfeljebb gyenge mértékű a gyümölcsön.

A **lisztharmat** számára nem kedvezett az eddigi csapadékos időjárás. Újabb lisztharmat tünetek nem is jellemzőek az ültetvényekben. A későbbiekben azonban, ha marad a mérsékelt meleg időjárás, és a magas páratartalom (eső nélkül), a betegség újabb fertőzése alakulhat ki, ezért a megelőző védelem javasolt.

Szintén az esős idő miatt számíthatunk az **erwíniás fertőzés (tűzelhalás) hajtás-és gyümölcstüneteinek** gyakoribbá válására. Lehetőség szerint a fertőzött hajtásokat mihamarabb távolítsuk el.

Megjelentek és a múlt héthez képest erősödtek a **kolletotrichumos betegség** levéltünetei az érzékeny alma fajtákban. A permetezett ültetvényekben a levélfoltokon még nem látható acervulusz képződés, permetezetlen ültetvényben azonban igen. A csapadékos időjárás az újabb fertőzések számára kedvez, ezért a védekezés javasolt.

Almában a **zöld almalevéltetű** közepes-erős szintű fertőzöttsége nem változott, a gyakori, sokszor intenzíven érkező esőzések ellenére sem. Szárnyas alakok még nem láthatóak a telepeken. A **szürke almalevéltetű** kártétele kisebb jelentőségű de felmérésük és az ellenük való védekezés az intenzív hajtásnövekedés miatt javasolt.

Almában az **almamoly** rajzása gyengült, 3 db imágó/csapda/3 nap fogással. A csapdázás és a védekezés javasolt. Fertőzött gyümölcsök észlelési szinten találhatóak. Az **almalevélnaknázómoly** rajzása csökkent.

Körtében a varasodás levélen és gyümölcsön is gyakori (védelem nélkül), üzemi körülmények között továbbra is kevésbé jellemző. A konídiumos fertőzéshez kedvezőek a körülmények ezért újabb tünetek kialakulása várható. A fertőzési nyomás közepes, védekezés javasolt.

Cseresznyében, meggyben a csapadékos napokon és az érés előre haladtával növekedett a **moniliás gyümölcsrothadás** fertőzésveszélye. Jelenleg közepes, házi kertben erős mértékű

fertőzöttség jellemző a gyümölcsök ~10-15 %-án cseresznyén. A lehullott sok eső hatására a gyümölcsök megrepedtek, melynek nyomán a monília gyümölcsrothadás néhány napon belül súlyos károkat idéz elő. A betegség fertőzésveszélyét a helyenként góc-szerűen kialakult jégverés is fokozza a sérült gyümölcsök által. Mielőbbi betakarítás, a késői fajtákban állományvédelem javasolt.

Csonthéjasokban a **keleti gyümölcsmoly** rajzása gyenge intenzitású (7-10 db imágó/csapda/3 nap). Szilvában a **szilvamoly** egyedszáma továbbra is alacsony (3-4 db imágó/csapda/3 nap). Kártétel észlelési szinten látható. Szilván a **sárga szilva levéltetű** egybefüggő kolóniái továbbra is láthatóak, a szárnyas alakok aránya még alacsony. A kártétel permetezetlen fákon közepes-erős mértékű, nem növekedett jelentősen az elmúlt időszakhoz képest. A további kártétel és a vírus terjesztés megakadályozása miatt a védekezés indokolt!

Dióban a **gnomóniás betegség** tünetei tovább erősödtek a leveleken, hajtásokon és gyümölcsökön is. A fertőzött felületeken intenzív az acervulusok kialakulása és a konídium képződés. A védekezés folytatása javasolt az érzékeny fajtákban/hibridekben.

SZŐLŐ

Növényfenológia: virágzás-kötődés.

Szőlőben az esős napokon csökkent a **szőlő lisztharmat** fertőzésveszélye. A hőmérsékleti értékek, a magas páratartalom és a szőlő fenológiai állapota kedvez a fertőzéshez, ezért az esős napok elmúlásával a fertőzésveszély emelkedése valószínűsíthető. Megelőző védelem indokolt.

A csapadékos napokon ezzel szemben nőtt a **peronoszpóra, feketerothadás és a botrítisz** fertőzésveszélye! A peronoszpóra levéltünetei gyakorivá váltak az érzékeny fajtákban, a levélfoltok intenzíven sporulálnak a fonákon (3. fotó). A megye déli, délnyugati részeiről pedig már fürt fertőzésről is érkezett információ. A kedvező körülmények miatt a jelenlegi esőkkel újabb fertőzési ciklusok elindulása valószínűsíthető, melyekből tünet megjelenés levélen 5-7 nap múlva, fürtön 9-13 nap múlva várható. A múlt heti fertőzésekből (védelem hiányában) e héten várhatóak az újabb tünetek. Az esők függvényében, lehetőség szerint intenzív védelem indokolt.

3. fotó: Intenzíven sporuláló peronoszpóra telepek szőlőn (2024.06.03.)

A **feketerothadás** korábban megjelent levélfoltjaiban a piknídiumok kialakulása folyamatos (védelem nélküli ültetvényben). A párás, csapadékos napok kedveznek az újabb fertőzéseknek.

Az **amerikai szőlőkabóca** lárvakelése folyamatos, mostanra már általános az ültetvényekben. Jelenleg főleg L1 és L2-es lárvák figyelhetők meg (L1: ~65 %, L2: ~35 %). Védekezés javasolt.

Zalaszentlőrinc, 2024. június 3.

Tűh Annamária
előrejelző